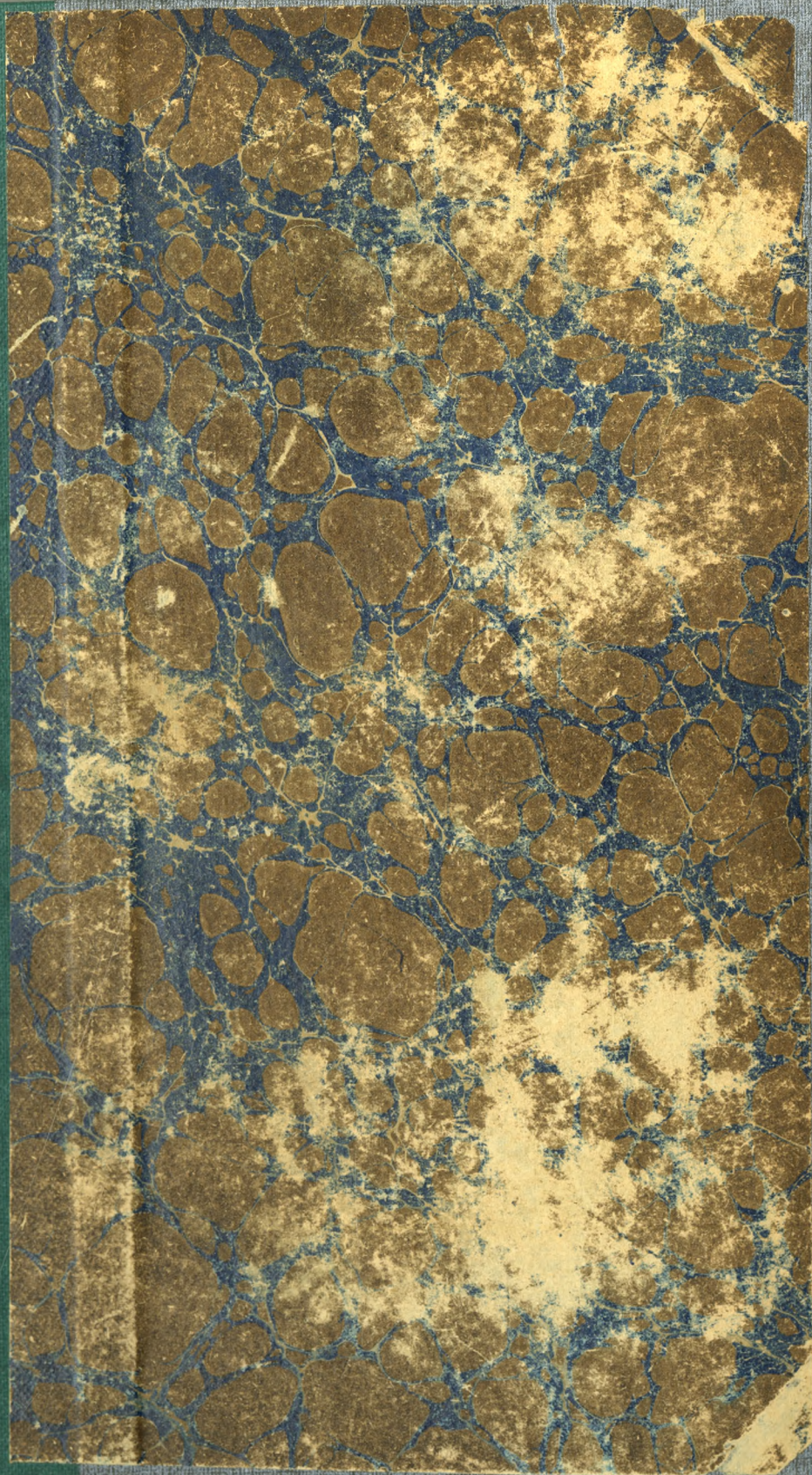

Politikai
röpiratok.

146.

RÓMA ÉS CARTHAGÓ.

146

1296

RÖPIRAT.

IRTA;

SZLANICZKI BERNOLÁK NÁNDOR,

ügyvéd, volt 1848–49-ki honvéd főhadnagy és a „Gömöri Lapok“ szerkesztője.

T a r g y :

Nagy-Rócze és Jolsva városok közt a királyi járásbirósági székhely megnyerése vagy megtartása iránt keletkezett vitás kérdésnek megvilágítása.

A szerző tulajdona. — Utánnomás tiltva.

RIMASZOMBAT,

NYOMATTA RÁBELY MIKLÓS ÖZV. KÁDÁR J.-né BETŰIVEL.

1873.

Motto. *Honeste vivere, alterum non laedere,
uni cuique quod suum est reddere,
sunt tria naturae praecepta.*

A természet törvénye szerint tisztességesen éljünk, más ne sértsünk, és kinek-kinek a magáét adjuk meg.

DEBALLAGI MÓR

ELŐSZÓ.

Róma indokolatlanul csak azon büszke öntudatban, hogy ő a világ urnője, versenytársát Carthagót nemcsak megtámadta, de addig üldözte és ostromolta, míg végre azt romba ejtve kőhalmain diadalmaskodnia sikerült!

És mit nyert diadalával?

Egy halmaz romokat! az utokor megvetését kiméletlen barbarismusa miatt!

Nem hisszük, hogy egy testület, mint Nagy-Rócze város és összes polgársága Róma példáját követni, és gazdagságával Jolsva város jogos igényeit akarná megbuktatni, még kevésbé hisszük, hogy az ily testület egy homályos, névtelen cikkiró köpenye alá bujni szándékozott, és büntelenül a „Gömöri Lapok“ szerkesztőjét, de főleg Jolsva városát megtámadni és megsérteni ohajtotta volna.

Vezéreltetve ezen meggyőződés által — miután a „Felvidéki Híradó“ 7. számában V. betűvel jelzett cikkben, a sértések és bántalmak egy egész halmaza olvasható — a névtelen cikkiró ellen irányozzuk lövéseinket, azzal kecsegtetvén magunkat, hogy tiszta meggyőződésből eredt szavaink úgy megýenýkben, mint az egész világ művelt köreiben viszhangra már azért is fognak találni, mert felszóllalásunk érdeknélküli, sőt nemzetiségünk és alkotmányunk védelmét foglalja magában.

Rimaszombat, 1873. július hó 1-én.

Szerző.

ELŐSZÓ

Én, a szerkesztő, csak azon kérésekre tudok felelni, melyek a szerkesztés tárgyát képezik. A többi kérésre csak annyit tudok mondani, hogy a szerkesztés célja az, hogy a közönség számára érthető és hasznos legyen a mű.

A szerkesztés során a szerkesztő minden jogát fenntartja, és a szerkesztés céljait szem előtt tartva jár el. A szerkesztés során a szerkesztő minden jogát fenntartja, és a szerkesztés céljait szem előtt tartva jár el.

A szerkesztés során a szerkesztő minden jogát fenntartja, és a szerkesztés céljait szem előtt tartva jár el. A szerkesztés során a szerkesztő minden jogát fenntartja, és a szerkesztés céljait szem előtt tartva jár el.

A szerkesztés során a szerkesztő minden jogát fenntartja, és a szerkesztés céljait szem előtt tartva jár el. A szerkesztés során a szerkesztő minden jogát fenntartja, és a szerkesztés céljait szem előtt tartva jár el.

A szerkesztés során a szerkesztő minden jogát fenntartja, és a szerkesztés céljait szem előtt tartva jár el. A szerkesztés során a szerkesztő minden jogát fenntartja, és a szerkesztés céljait szem előtt tartva jár el.

A szerkesztés során a szerkesztő minden jogát fenntartja, és a szerkesztés céljait szem előtt tartva jár el. A szerkesztés során a szerkesztő minden jogát fenntartja, és a szerkesztés céljait szem előtt tartva jár el.

A szerkesztés során a szerkesztő minden jogát fenntartja, és a szerkesztés céljait szem előtt tartva jár el. A szerkesztés során a szerkesztő minden jogát fenntartja, és a szerkesztés céljait szem előtt tartva jár el.

Mielőtt a „Felvidéki Híradó“ 7-ik számában V. betűvel aláírt és Nagy-Röcze városa mellett mély érdekeltséget eláruló cikk czáfolatához fognék, mindenekeelőtt a „Gömöri Lapok“ban „körutazás“ czim alatt megjelent Jolsva városára vonatkozó közleményeimet szóról-szóra elősorolni szoros kötelességemnek már azért is ismerem, mert ha az olvasó e közleményeket kellően fogja ismerni, megkönnyebbitve leend szerző és a „Felvidéki Híradó“ban megjelent cikk névtelen írója fölött bírálatot hozni.

A „Gömöri Lapok“ 20., 21. és 22-ik számainak közleményei e következők:

1873. évi május havában Jolsvára, érve a közigazgatási szolgabíró, kivel némi végezni valónk lett volna, hon nem találtuk: de összejövénk egy biztosággal, mely a Jolsvára áthelyezendő kir. járásbíró iránt, a környéken aláírásokat gyűjtendő, utazófélben volt a Ratkó völgyére.

Ezen bizottság midőn hallá, hogy a közigazgatási szolgabíró felkérésendő, Ratkóra utazni szándékunk, társaságában utazni felhívott, a felhívásnak engedve, csakugyan el is indultunk.

Ujvásárra érve, felszólítánk a helybeli Lacz János nevezetű helység bíráját, miszerint a „Gömöri Lapok“ kiadó hivatalának járó még hátralékban lévő előfizetési pénzeket fizesse ki, durva nyershargon azon választ nyertük, hogy ő a magyar irodalom számára nem fogja a pénzt lopni!? mennyire kecsegtető e nyilatkozat politikai nyelvünkre, irodalmunkra és hazánkra nézve, egy a magyarok földjén lakó és élő község bírája szájában „commentárt“ nem igényel.

E helységben a jolsvai küldöttség a Jolsvára tervezett járásbíró alírási ügyben a bíró magyarellenes érzelmeinél fogva mit sem birt eszközölni. Szegény haza, de sok halálos ellenséget táplálni kénytelen anya keblén. Mielőtt utunk további leírásához fognánk, nem lehet fölösleges Jolsva városának hazafias törekvését egy kir. járásbírósnak kebelébeni elhelyezése tárgyában a nagy közönség méltó figyelmébe, mint pártolásra méltó eszmét kellően megvilágítva ajánlani.

Köztudomásu azon tény, hogy Jolsva Gömör- és Kishontmegyének kellő közepén fekszik.

A megyei központ a mennyiben ehhez a közellévő helyek csoportosulnak mindenütt szemeltetik a megyei kormány, és a főbb bíróságok állandó székhelyül.

Ezen territorialis felosztás Gömörmegyében soha sem volt irányadó, Kishontmegyének jutott azon kedvezmény rimaparti régi Istvánfalva nevü telepítvényből e nagy megye főszékhelyét alakítani, Jolsva a megye központja háttérbe annyira lett szoritva, hogy e régi város, melybe a honvédség jelenleg van elhelyezve és jó hitelü pénzintézettel bir, még egy kir. járásbíróssággal sem lett ellátva, noha a környékén fekvő helységek az ugynevezett rőczei járás összes községei sokkal kényelmesebben és gyorsabban jöhetnek érintkezésbe Jolsvával, mint Nagy-Rőczével.

Lehet, hogy egyéni nézetünk téves, de tekintve a megye térképét, a helységek fekvését, a közlekedési vonalakat nem lehet oly elfogulatlan, ki első tekintetre, ismerve a körülményeket, azt nem mondaná: Jolsva azon pont, melyen összpontosul a járás összes érdeke.

Szivesen engedünk az ellenkezőt bizonyítóknak akkor, ha fennebi állításunkat megczáfolni képesek leendenek

A jolsvai küldöttséggel tehát Borosznokon, Ujváráron, Ratkó-Lehotán, Répáson, Ratkón, Ratkó-Szuhán, megjelenve meggyőződttünk, hogy a küldöttség működése sikerrel koronáztatott és a valószínűség arra utal, hogy a községek összes kívánata Jolsva város törekvéseivel találkozva üdvös eredményt fog szülni, mi azon oknál fogva is üdvös lenne, mert a telekkönyvi ügyek elintézése csak akkor leend áldásos a lakosságra nézve, ha azok a legesekélyebb kivonat miatt Rimaszombatba utazni nem leendenek kénytelenitve.

Jolsva város áldozatkészsége már közmondásu fényes bizonyítványát adá a nagyszerü honvéd laktanya, a fürdöház, lövölde felépítésével, s így kételkednünk sem lehet, hogy járásbíróssági helyiségeket mentül kényelmesebbeket és a czélnak megfelelőket fog alakítani.

A perlekedő felekre nézve nagy-rőczei utazás valóban kin, sem közlekedési helyes utak, sem vendéglő, s ha van, oly méreg drága, oly rosz itallokkal ellátva, hogy egészséges ember nemesak testileg, de erszényileg is betegesen kénytelen távozni.

Ratkó vidékére és maga Ratkó városára nézve is valóban előnyösebb, ha a járásbírósság és telekkönyv Jolsvára helyeztetnék át; ezen körülmény még eddig senki sem vonta kétségbe, ez időszerint Jolsva város mozgékony-sága már annál inkább helyes, mert a két évi próba idő lejárván a magas miniszterium javaslatára a járásbírósságok székhelyeinek végleges megállapítása fog törvénybe iktattatni.

Gömörmegye számos városainak mindegyikében található tánczterem, de egyik sem versenyezhet a Jolsvaival.

Alkalmunk volt e napokban a termet kellően megszemlélni. Egy vándorló színész családjával, ki már több helyen kisebbszerü előadásokkal szerencséjét megkísérltette, egyes darabokból érdekesebb jeleneteket sikeresen, de esekély szánu közönség előtt, adá elő.

Sajátságos vala ez előadásnál a zenélő cigánykar, mely Ádám ösapánk-

nál divatozó öltözéke miatt egy függöny mögé elrejtetett, s így láthatlan diszharmónikus művei olymppykus élvezetet nyujtanak azon külömbséggel, hogy a halgatóság ovatosságból ne hogy tulságosan elragadtassék, haszerveit minden telhető modorban óvszerezni volt kénytelen.

Az intermezzokat tehát a terem kellő megszemlélésére használva fel, kéjjel visszaemlékeztünk az ezen teremben, február hó végén adott tánczmulatságra, melyben korunk daczára egy keringő tartama alatt hatvanöt hölgyel tánczolánk.

Visszavarázsolva lettek ama tánczmulatság bájos hölgyei, valódi megelégedéssel emlékszünk milyen bájjal tánczolt Szomor Anna, Müller Mari, Petrenka, Mihálik, Ferencsik Paulin, Glóz Nelli, Porubszki Ilka, Koch Otil és más több kisasszony, kiket névszerint nem ismerve emliletlenül hagyunk kell.

A kedélyes mulatságot, a tánczterem izletteltjes építési rendszere, helyes beosztása, jó és czélszerű parquetirozása igen emelte.

Tagadni nem lehet, hogy Jolsva város tanácsa nagy áldozatkészséggel épít, javít, hol a köz jó, és a kényelem előmozdítását szükségesnek és czélszerűnek látja, erélyes polgármestere daczára előhaladott korának ifju erővel kormányozva a város hajóját, csak üdvös és jót teremt.

A fürdőház és annak környéke, mely nagyszerű parkká alakitatik, a város és képviselő testületének örökké ércszoborként szolgáland, mert annak létre hozatala az utókor ezer áldását fog a kezdeményezők sirhantjaira halmazni.

Midőn e kis közleményünket befejeznénk nem mulasztjuk el. Jolsva város tanácsáért és erélyes polgármestereért, összes Jolsva város lakosainak hangos éljenével szövetkezni, és hasonlóan szívünk mélyéből éljenzésünket kijelenteni.

Megtéintettük a honvéd laktanyát és csodálkozva néztük, hogy annak udvara valóban a zászlóalj őrnagya által kis paradicsamá lett alakitva.

Ha Jolsva város történetét lapozgatnánk, csak az 1848-ik évek óta, meg fognánk győződni, hogy áldozatkészsége és érdemei páratlanok, nem hiszük, hogy untatni fogjuk olvasóinkat, ha e város multjából némi rajzokkal megismertetjük:

Jolsva városa már 48 előtt is mint szabadalmazott bányaváros rendezett tanácsal s első folyamodásu birósággal birt, s azt folytonosan gyakorolta is. 48 után Jolsván helyeztetett el a járás adóhivatala, s a német Beamterek is Jolsván kezdték meg a wirtschaftolást, de nem találván itten jó talajra, csakhamar Rőczére tették át hivatalos székeiket, nagy gyűlölettel a jolsvaiak iránt.

48 után Jolsván állomásozott folytonosan a zsandár és a financz hadsereg is.

Mily odaadó és áldozatkész volt Jolsva a törvényes alkotmányos kormányásnak, valamint 1849-ik évben Garam vidékén átvonuló magyar hadsereg iránt tanusított készsége, a majdnem 2000 darabon felül két nap alatt kenyérnek sütése Jolsva város részéről, ugyanannyi idő alatt 40 db hizó ökörnek átadása és kiszolgáltatása bizonyítja, oly visszavonult s passivitással viselő volt a törvényes kormánynak megsemmisülése után, Jolsva most bünhődik hazafiságaért.

A város hazafisága és előhaladása ismert dolog, 48 előtt a város ne-

messége az országgyűlési követek választásában és a megyei gyűlésekben mindig szabadelvűen nyilatkozott.

48-ban nem volt Jolsván harczképes fiatal ember, aki az akkori szabadsgharcban részt nem vett volna.

Az öregek mesterségeikkel és különféleképen szolgálták a hazát, melynek következménye az lett, hogy maga a város által 20,000 frton felül, az összes lakossággal együtt pedig 104,559 frt magyar bankjegy adatott át a szláv csapat vezére Levartovszkynak.

Jolsván készültek számos nyergek, pokrócz, bakkancs és más ruhaneműek, Jolsváról fuvarosok szállították az ágyugolyókat az ellenség táborán keresztül Nagyváradra, mely tettekben Rőczse semmivel sem segített, de inkább szivódott oda, a hová jelenleg is szivódni törekszik.

Előhaladása Jolsva városának ujabbi alkotmányos korban :

A negyvenezer forintba került honvéd laktanya, és a más hozzá tartozó városi épületekkel a honvédség intézményének szentelve, évenként 3000 frtot meghaladó különféle kiadásokkal.

A közegészség érdekében épült s 25 ezer forintba került fürdő és népkert Van jól berendezett kaszinója és csinos könyvtára.

Nem több mint ezer forintjába került s a honvédséggel közösen használatban levő lövöldéje.

Van női egylete, községi ipariskolája, varró intézete.

Nem nagy jövedelme mellett is az egyházakat és a köznevelést majdnem 4000 forintokkal segélyezi évenként, iparkerttel és gymnastikával a várostól ellátva.

A jelenre nézve felhasználandó topographikus fekvésen kívül a járás 32 községének Jolsva melletti nyilatkozata, majdnem felével túlhaladó lélek száma miután Jolsván 3280, Rőczén pedig alig 1800 lakos létezik, sok águ ipara, fa és mag raktárai, társadalmi élet, tekintélyes piacza, öt országos és hetenkint megtartatni szokott vásárjaival.

Jolsvának és a Jolsva mellett nyilatkozó községeknek a járásbiróság elé került ügydarabok száma $\frac{3}{4}$ -del több Rőczénél.

E fennebbiek szolgáltatták az anyagot a névtelen cikkiró ur Jolsva város és a „Gömöri Lapok“ szerkesztője megtámadására.

A Nagy-Rőczén 1873. évi június hó 8-tól keltezett V. betű alatt napvilágot látott cikk bonczkés alá veendőnek találja közleményeimet.

Kezdi pedig következőleg hangos panaszát :

„Én a „Gömöri Lapok“ cikkének azon passusát kívánom bonczkés alá venni, mely bennünket Nagy-Rőczeieket oly közelről és lényegesen érdekel, hogy czáfolatommal halomra döntsem e lap ferde állításait Jolsva város érdekében felkaróit ügyében.“

Mindenekelőtt tisztázzuk kedves cikkiró ur a fogalmakat ; — mondja meg nekem a többek közt, vajjon mivel igazolta még eddig V. jegye, hogy névtelensége alatt oly tehetség rejlik, mely általán képes hírlapi cikkeket megczáfolni ; szerintem ezen képességet és a helyes bíráló szakavatottságot, az olvasó közönség elé tárult cikkével nem bizonyítja be, mert halvány guhyolásnál egyéb szellemet irányla nem tüntet elő, s így önben kitünőbb szellemiséget felismerni szemüveggel sem bírok !

Lássuk vajjon nagy záju szavaival, melyekkel mindent halomra akar dönteni, nem lesz-e egy második vagy egy századik Fabius Cunctator!

Ha épen kedve telt névtelen cikkirónak felbőszülnie, és a „Gömöri Lapok“ szerkesztője ellen hirlapi harczot indítani; kérdenem kell, logika-e az, hogy egy harmadik személyt — Jolsva város testületét értve — mely lapunkban egy árva szót sem irt vagy iratott Nagy-Röcze ellen, — polemikába mintegy azzal kényszeríteni, hogy e testületről úgy beszél, mintha egész Jolsva városa, az ország összes szemétdombok halmain épített nomád kunyhókban tespedne, és testi lelki nyomor és inség által isten tudja mily eltörpült nemzedék elkorcsosodott fiai tanyává vált volna.

Névtelen szerző ur kérdem önt: szabad-e egy az országban tekintélyben álló városi testületre nyíltan azt mondani, hogy vagyoni állásánál fogva pusztulásnak indult, és a minden tekintetben emelkedő Nagy-Röczével az áldozatok terén nem képes versenyezni?

Biztos kutforrásból meritve adataimat, biztosítom önt névtelen órlás, hogy Jolsva városa nem, de talán inkább Röcze indul pusztulásnak, mert Jolsva, noha 110,000 frnyi kölcsönt vett fel, abból már 36,000 frtot törlesztett, beruházásokat pedig eddig 80,000 ftra számíthatókat tett, mit rendszeresen vezetett számadások igazolják, evvel korántsem azt akarom mondani, hogy Nagy-Röcze város számadásai, bármily nagy tételekről szóljanak, ne lennének rendszeresen vezetve. Ily állapotot Jolsván pusztulásnak nevezni nem egyéb, mint vakmerő rágalom.

Miért kérkedik névtelen cikkiró ur Nagy-Röcze városa kedvező vagyoni állapotával? talán azért, mert az szerencséjére 70 db Rimamurányvölgyi vasműegyleti részvénynek birtokosa? igaz, ezen vagyon magánembernek óriási összeg, ezzel Jolsva nem bír, s így nem is lenne képes oly győgszertárt és orvosi lakot építeni mint Nagy-Röcze!?

De mi most már maga a földterületi vagyis a reális nem a papir birtokot illeti. Jolsva nem cserél Nagy-Röczével már azért sem, mert összes területe kereken 8133 holdat számlál, holott a nagy-röczei földbirtok csak 4300 holdból áll! ez pedig nagy különbség, főleg ha tekintetbe vétetik, hogy részvényekben milliókra menő vagyon egy percz alatt úgy eltűnhet, mint a szappanbuborék!

Elhíheti cikkiró, hogy ez kézzel fogható igazság és czáfolat, döntse halomra indokait ha lehet! ugy-e? — ha van gyakorlati fogalma, az lenne felelete: „bizony be kell ismernem, hogy a földbirtok biztosabb alapja a vagyonosságnak, mint a minden perczben összeroskadozható részvénytársulatok papírjai!

Azt állítja névtelen cikkiró, hogy Ratkóvölgy községei csak azért nyilatkoztak a Jolsvára áthelyezendő járásbíróság iránt Jolsva érdekében, mert t. Baszilidesz Gusztáv ügyvéd urban a községek még mindig a szolgabírótól vélték látni! — együgyűnek mondom ezen állítást, mert Ratkóvölgyén nem szolgabírászkodott Baszilidesz ur, de igen Jolsván mint albiró, s így valóban benne a községek nem a szolgabíró, de a buzgó, erélyes, általa felkarolt ügye mellett lelkesült hazafit tisztelve bizodalmukkal megajándékozták.

Gyarló állítás az, hogy egy-pár magánszemély a jelen időkben a falusi népre nyomást gyakorolhasson, ha csak nem a t. megye befolyása szerepelne, mit ez esetben névtelen cikkiró ur állítani elég merész nem leend!

Azt állítja névtelen Sokratesünk, hogy Jolsva város áldozatkészségéről a közel és távol vidéknek nincs tudomása!?

Hát a honvédlaktanya építése, berendezése, felszerelése és fentartása semmi? — igazán megdöbbenő oly emberi lény léte, mely bujkálva az anonymus paizs alá, nevét megtagadja, és egy testületet merészel gyalázni, melynek áldozatkészségét nemcsak a megye, kormány, de bármily az országban létező párt beismerni kénytelen.

Azon kitérése cikkkirónak, hogy a jolsvai laktanya czélszerűtlenül van építve, ép oly oktalan mint rágalmozó feltevés, én magam meggyőződtem a laktanya czélszerű építéséről, a berendezés pedig oly talpraesett, hogy tekintve egészség szempontjából nemcsak kényelmes és könnyen tisztán tartható, de csak a fekete opés irigység vagy rossz akarat találhat kifogásokat; hivatkozom e részben a jolsvai honvédség összes törzs-, fő- és altszjtjeire, valamint maga a legénységre is.

„Appage satanas“ vagyis kigyó térj vissza azon sötét oduba, melyből mérges leheletet szedve kibujtál napvilágra rontani, pusztítani, ölni! ugy-e ez szándékod? de sötét vágyaidnak nem leend sikere!!!

No száljunk szembe író uram! engem akar egyrészt mint szerkesztőt nevetségessé, másrészt becstelenné tenni!

Körutazásom alkalmával észlelteket midőn híven leírom, azon gyanu lett a névtelen cikkkiróba gerjesztve, vajjon nem lettem-e Jolsva városától a miatt lekenyerezve, mert mellette lapommal korteskedtem!? O szegény tatár, mily ellenmondásba kerül saját mondataival, — hát az a szegény nyomorult Jolsva, ki cikkkiró szerint anyagilag tönkre van téve, ki szellemileg és vagyoniilag sülyed — mert e kettő egymással karöltve jár — ki nem mérközhetik Sirmayféle honpusztító csapatok toborzó tanyáival, ez a szegény fukar semmi áldozatra bizható Jolsva díjazza a „Gömöri Lapok“ szerkesztőségét azért, mert igazat mond és ír!?

Sziveskedjék egy kissé figyelni névtelen cikkkiró! majd megmondom rágalmozó egész valójának, hogy mi az igaz.

Oly ember, ki életében majdnem 200000 frtnyi vagyonnal bírt, nem ásitozik 50 vagy 100 frt után, és ha igen, akkor bizonyára Nagy-Röcze városának szószólója V. névtelen cikkkiró urhoz fordult volna, ki bizonyára egy új ezrest csempészett volna a szerkesztő oldalzsebébe, csak az a kérdés, vajjon elfogadta-e volna, vagy nem?

Alkalmasint névtelen cikkkiró magáról itél, midőn a cikkkért a díjazási zsebre tette, jónak látta V. betű alatt Jolsvát, és a „Gömöri Lapok“ szerkesztőjét gyalázni, magát Nagy-Röcze városát pedig gyanuba hozni, hogy egy homályos egyéniség Lilipután tehetsége mögé rejtődött.

A mi cikkkirónknak valósággal Mydas király füleivel bírnia kell, mert hallja ő a fű növést is, szeretném őt arezul arezra látni, alkalmasint hasonlít az ókori Schwinxek magasztos képeihez, melyeknek mozdulatlan kő vonásai a nézőre vészthozó befolyást gyakoroltak.

Valószínűleg tartott ettől cikkkiró, miért is V. betű alatt nyomtalanul eltűnni ildomosabbnak lenni tartá.

Valóban gyarló és rövidlátó kores lehet a névtelenség alatt rejülő író: kores, mert félti nagy csengésű és jó hangzatu nevét egy olyan igazság alá jegyezni, melyet ő írt, rövidlátó pedig, mert körutamban észlelteket leírta-

sát részrehajló érdekből közöltetteknek kürtöli, mi ép oly esztelen, mint sértő. Ezen feltevése czikkirónak egyébiránt tökéletesen összeegyeztethető jellemével, mely álnév alatt egy testületet és egy lapszerkesztőt gunyolni és pellengérré tenni merészkedik.

Édes czikkiró barátunk! közleménye a rágalom egy igen megvetendő polezon foglal helyet, mert végigolvasván körutazásom élményeit, nem hiszem, hogy az olvasó közönség e közleményekben egyebet lásson, mint kifejezését azon meggyőződésnek, hogy Jolsván czélszerűbben lenne a királyi járásbiróság, mint Nagy-Röczén elhelyezve.

Tehát miért támad meg, miért gunyol, hisz gunyolni igen könnyű dolog, azt mondja, hogy én ügyvéd, lapszerkesztő és regényíró vagyok, igaz, hogy kísérleteket teszek e téren, vajjon sikeresek e vagy nem megítélendő a nagy közönség, annyit mondhatok, hogy fáradhatlanul dolgozom, ha ön jobbat és többet tud teremteni, ám tessék igazi neve alatt nyilvánosságra lépni, és ha munkái türhetők lesznek, örömmel fogom üdvözölni az irodalmi téren, de sejtlemem az, hogy a Mydasféle adomány, mellyel ön birni látszik, nem fogja e mezőn működését engedni.

Még egyszer visszatérek a czikkiró azon be nem igazolt állítására, mintha Basilidesz Gusztáv ur nyomást gyakorolt volna a községi előjárókra, ha tényleg úgy lenne is, mit egyébiránt már megczáfoltam, köztudomású dolog, hogy a nagy-röczei küldöttség két év előtt minden eszközöket használt fel a községek nyilatkozatait Nagy-Röcze mellett kicsikarni. ámitván a népet azzal, hogy Dobsinán leend elhelyezve a járásbiróság, hivatkozom e részben az összes községek birói becsületos lelkületére.

A mi pedig illeti a jolsvai honvéd laktanya czélszerűségeit, azt az e napokban ott működött vizsgáló bizottság már kimondotta ítéletében, melynek alapján ezen laktanya nemcsak jónak, de más laktanyákkal összehasonlítva kitünőnek mondatott ki.

A pénzüntézetekre nézve minden esetben Jolsva előnyben van Nagy-Röczével szemben; mert a nagy-röczei két intézet évi forgalma 700,000 frt, ellenben a jolsvai takarékpénztáré 1.500,000 frton felül, és még évről-évre nagyobb mérvben terjed.

Hogy czikkiró beismeri azt miszerint a jolsvai fürdő különb a nagy-röczeinél, elég csodálatos, valóban nem lennék meglepve, ha az odon roskadozó épületet előbbre tenné a jolsvai fürdőháznál, noha megvallom, hogy a röczei fürdőkert izlésemmel találkozik és igen kellemes képet tüntet elő.

Midőn én körutam leírásánál a közlekedésről értekezem, czikkiró ur elienem fordul, és iskola tanítói hangon kérdezi: „vajjon álmodom-e, vagy ébren vagyok? kár, hogy nem kérdezi: részeg voltam-e vagy nem? kitelik az ily névtelen firkásztól, hogy olyan bünnel is terhelje embertársát, melyet elkövetni természete sem engedné.

Azt állítja továbbá, hogy a Marányi és jolsvai út Nagy-Röczefelé, melynek mindegyike egy-egy mértföldnyire nyulhat, jókarban van! Nem is ezen utakról beszéltem én, noha ezeknek javítása is igen kívánatos lenne, de inkább a többi Nagy-Röczére vezető vonalokról, melyek elég szálamokra állító állapotban léteznek.

A jolsvai út Nagy-Röczefelé jó, mert az Jolsváról szolgál Nagy-

Röczeré, a murányi is türhető, mivel ezt Koburg herceg ő fensége saját érdekében javitgattatja.

Előtüntetni kívánja czikkiró ur, hogy Ratkóvölgye összeköttetése Röczével a vashegyen keresztül jobb, s kényelmesebb, mint Jolsvárol Répás és Nandráson át, lehet-e badarabb állítás mint ez? bércek magaslatain át vezető utat jobbnak, rövidebbnek, sőt kényelmesebbnek mondani mint olyant, melyet szelid dombtelejtőkön csekély munkával lehet Jolsvára vezetni?

Kitűnik, hogy a napnál világosabb az, miszerint körutam leírásánál a valósággal ellenkezőjét soha nem tüntettem elő.

Beismeri névtelen czikkiró ur azt is, hogy a röczei vendéglők kezdetleges (primitív) állapotban szunnyadoznak, nem sérthetem az igaznak elősorolásával sem Röcze városát, sem azon nagy uri egyéniségeket, kik Gömörben mint vendéglősök tekintetes és nagyságos urak, s kik oly cselédat, ki e megnevezést illetőleg megtiszteltetést ura vagy ifjasszonyának megadni vonakodik, azonnal maguktól eltávolítják!

Előtüntetni akarja még azt is, mintha én a röczei vendégfogadók elhagyatottságáról isten tudja milyen panaszokat szórtam volna a világba, csak nem lehet egy 1500 lakóból álló városkának vendégfogadója előttem olyan tényező mint egy londoni, párisi, pesti vagy bécsi hotel!

Mondja azt is, hogy nálamnál nagyobb dignitások laktak már a röczei vendéglőkben, nem kételkedem, hogy minden fajtájú emberfia izlelte az ottani fogadók kellemeit, de azt, hogy a fogadóban nálamnál nagyobb dignitás létezne az istenen kívül, tagadom. Ugy látszik a dominus „scribler“ a tányérnyalók azon seregéhez tartozik, kiknek helyes fogalmaik az emberi méltóság és egyenlőségről még nincsenek.

Tudatlan is lehet czikkiró ur, mert ha már dignitásokról beszél, tudhatná, — hogy a mivel nem kérkedtem soha — alig létezik család, mely családfáját Krisztus urunk előtti időkből úgy származtathatná mint e sorok szerény írója.

Hogy ezen engem egyedül érintő körülmény nem volt, nincs és nem leend befolyással életemre, mutatja szerény egyes közönségesen használt előnevem.

Nevetségessé válik czikkiró ur ezen világos badar megjegyzéssel, melylyel engem mintegy megróni és gunyolni kíván, hogy mint valami fejedelem nem egyes, de harmadik személyben szólok czikkeimben!

Lám azt sem tudja mi a lap és a lapirodalom, és mi a bevett szokás, mert ha ehhez értene, bölcsen ő is tudná, hogy minden cikkben, melyet a lapszerkesztők írnak, általuk a harmadik személy használtatik!

Egyébiránt ismét ellentmond magának czikkiró ur, mert közlemény végén a hatodik hatalom tagjának nevez, tehát fejedelmi hatalommal ruház fel, s így jogosan használhatom birlapi czikkeiben a harmadik személybeni irályt.

Hogy mit akar mondani névtelen czikkiró ur azon szavaival „ne hazardirozzak“ ha nekem a korezmai ellátás drága, nem értem? mivel éppen én a legdrasztiknsabb zagyvalékat is, mint egészséges gyomru, ha tiszta megemészttem: nem szoktam válogatni, de nem is hazardirozni, ha csak az nem nevezi hazardirozásnak, ha én azon egyéneket, kik engem annak begyőzésül, hogy Röczén jó bor van (miről valóban meggyőződtem) pincze-

jükben leitatni kívántak, megvendégeltem, nem sajnálva 30 frtoknak elpusztulását.

Lehet, hogy ez ellenséges táborban valóban hazardirozás.

Vagy azt kívánja czikkiró, hogy drótostótok modjára napsugár sütötte, sarok köven költsem el paprikám, kenyérem és szalouámat, engedje meg e tisztességes helyet önnek engedem át.

Czikkiró ur tovább folytatja körutazási hirlapi közleményeim czáfolatát, de valóban nem én, de ő egy görbe érvel nem igyekszik, szerinte: állításaimat lerontani.

Mélyen halgat az ügydarabok számáról, a piacról, a közlekedésről és egyéb csak futolag általam előhozott érvekről, mert e téren valóban semmit sem tudna Rőcze mellett bizonyítani.

Állítja egy uttal, hogy Jolsva a járás végpontja, ez is badar állítás, mert éppen Jolsva körül csoportosulnak a községek, melyeknek érdekei Jolsvára utalnak.

Érdek teszi az utat és a központot, nem pedig az ut az érdeket.

A Garam pedig nem Rőczére, igaz nem is Jolsvára, de természetes fekvésénél fogva Zsolyom vagy Dobsina felé gravitál; vagy talán ezt is fogja czikkiró ur kétségbe vonni.

Miután pedig következő községek u. m.: Licze, Gicze, Dereske, Nasztraj, Mikolessáu, sőt Csetnekvölgyén Nagy- és Kis-Szlabos, Ochtina, Rozslozna, Gocsalk, Feketelehota, Rochfalva és más több község szivesesn sőt örömet látnák Jolsván a járásbiróságot, odacsatlakozásukat pedig minden perczen kimordani készek; Jolsva a járásbiróság világos közép ponttá válnék, sőt még a Garam is szivesebben Jolsvára járna, mert most is folytonos összeköttetésben van, két fa- és vasraktár, főleg pedig olcsóbb piacza miatt, mely a közel eső Miskolczról első kézből állíthatja elő a szükséges cikkeket.

Nem leend fölös megemlitenem hogy két év előtt a ttes megyei bizottság, a járásbirósági székhelyek elhelyezése kérdésében egyhangulag Jolsva mellett nyilatkozott, valamint az országgyűlésben a szakbizottság is; hogy miként fordult a szerencse kereke e részben Nagy-Rőcze előnyére, a multak köde borítja!?

Elhalgatja czikkiró a szellemi és társadalmi élet kutforrásait, s nem bátorkodik állítani hogy azok Nagy-Rőczén találhatók pedig-e részben, mennyire van Jolsva előnyben, kérdés alá sem kerülhet, mert: tekintve bár anyai nyelvünk és irodalmunk pártolását, bár azon szellemet, mely minden magyar honpolgár keblét dagasztja, midőn a sokat zaklatott haza osztatlan épségbeni fentartását ohajtja, csak Jolsva mellett kardoskodhat.

Nem kívánjuk a mult esemény emlékeit ébreszteni, még is el nem kerülhetjük czikkiró urat figyelmeztetni, hogy Magyarhazáját szerető honpolgár, mindenkor azon város mellett tartozik szavazni, mely a magyar eszme, a magyar nemzetiség és annak függetlensége mellett, de nem ellene harczol.

Legyen minden nemzetiségnek a magyar földön megadva jogos követelménye, ezt magam is ohajtom, de tartsuk meg az oszthatlanság

magasztos eszméjét, ne kísértsünk proselitákat toborzani, mi úgy az egyik, mint a másik oldalon a legkésőbb gyümölcsöket teremné.

Azt mondja cikkíró ur, hogy a jolsvaiak küzdhetnek a maga érdekük mellett, Nagy-Röcze is azt fogja tenni, és nem fogja Jolsva város ebbeli lépéseit közönbösen és tétlenül nézni, tiltakozik-e valaki ez ellen? szólalt-e fel Jolsva városa vagy annak egyetlen egy polgára Nagy-Röcze ellenében? nem veszi észre cikkíró ur, hogy Jolsva város testületi méltóságának érzetében, érdemesnek sem találta silány cikkére válaszolni, a mit Jolsva nem tett, én voltam kéntelen megkísérteni már azért is, hogy az olvasó közönség még jobban győződjön meg arról, hogy Jolsva mellett harcolni annyit jelent, mint magyar szellemet és egységet, magyar jövőt és magyar érdekeket védeni!

Egyedül ezen fennebbi indok vezérelhetett e költséges felelet és czáfolat módjára ily röpirati alakban, mert különben engem Jolsvához semmi érdek nem köt, nincs határán belül se lakásom, se birtokom, de alig ismerősöm, holott Nagy-Röczén sokakat képviselek, de több jóakaróm is lakik, melyeknek összessége, lapomra jövőre előfizetni — magát megboszulandó — vonakodik.

Ami illeti végre cikkíró ur azon kitételét, hogy egy szerkesztőnek bár legyen az ügyvéd és regényíró is, nem szabad „költői szabadalmakkal“ élni, annyit felelek: hogy valósággal cikkíró élhetett olyannal, midőn ellenem azon sértő sorokat írta, melyeket Gothárd Endre ur kihagyandóknak talált.

Hogy pedig ön cikkíró ur nem Claseé kesztyűvel a kihagyott és nem közölt sorokban simogathatta személyiségemet, meg vagyok győződve.

Beismeri cikkíró ur, hogy én is a hatodik európai nagyhatalom, a sajtó egyik tagja vagyok, ez egyébiránt nem gátolta önt, hogy „Le fuscheaux“ fegyvereivel küzdjön ellenem, mely lövegek egyébiránt önt jobban megilletik, mint engem, tehát önre visszairányzom.

Gothárd Endre urnak mint a „Felvidéki Híradó“ szerkesztőnek, ezenel azért mondok köszönetet, hogy az ön cikke pandora szelenczáját zárva hagyta, örülök, hogy az így történt, mert ön alkalmasint saját ruházatába kényszerített volna be engem, s ekkor a közönség előtt kellően bedrótozva, feketére mázolvva, Halena és bocskorba lettem volna bemutatva.

Ha majdan valahol találkozandunk, biztosíthatom, hogy főzdémben heverő javítást igénylő sok törött fazék és csuprok drótozását, másra nem, csak egyedül önre fogom bízni, mihez kormos ujjairól ítélve jobban ért, mint a cikkíráshoz!

Röpiratunk tanulmánya önre legyen a következő latin mondat:

„Si tacuisses philophus mansisses!“

Marad még azon kérdés hátra: a jövőben Jolsva és Nagy-Röcze közt melyik leend Róma, melyik Carthágó??

V é g s z ó.

Szivemből kívánom hogy sem Jolsva, sem pedig Nagy-Rőcze jusson valaha Carthagó siralmas sorsára. Bár az ország pénzviszonya megengedné, hogy Jolsva mellett Nagy-Rőczének, a Garamnak, Dobsinának és Ratkónak is jusson egy járás, vagy aljárásbiróság, mi tekintve az örökös tartományokbani viszonyokat és a járások területeinek csekély kiterjedését, nálunk sem lenne a tulságos kívánalmak közé sorozható, tehát jogosan elérhető.

Vége.
